

Розділ 20 -- «Преображення Христа»

«Ви помітили, як змінився Микола з тих пір, як почав серйозно зустрічатися з Харитиною?» — запитала Наташа Святогорова, гуляючи з сестрою Янг-стріт (Молода вул) у Вудберні. Вони були на своїй звичайній недільній прогулянці містом у своєму барвистому недільному одязі. Білі фартушки витончено звисали на їхніх поясах.

Сім'я Святогорових повернулася до Вудберна з Аляски минулого року під час холодних зимових місяців, коли Євгенія Святогорова вже не могла виносити постійний холод на півострові Кенай.

— Він і говорити з нами не хоче, — відповіла Устина. Вона насупилася, щоб показати своє несхвалення.

«Мама сподівалася, що хтось із нас вийде заміж за Миколу, — розповідала Наташа. Вона глянула на машину, що проїжджала повз, чи не прийде хтось із знайомих і не підвезе їх до парку.

— Доведеться тобі почати шукати іншого російського хлопця, — сказала Устина. «Афанасій Голубін ще доступний, знаєте».

— Він для мене старий, — сказала Наташа. — Він на вісім років старший за мене.

Саме тоді зупинився яскравий електричний синій автомобіль Mustang (мустанг). Прокопій Рибров просигналив, і його брат Нестор відчинив вікно.

— Хочеш підвезти? — запитав Прокопій з сяючою усмішкою. На ньому була шовковиста світло-фіолетова сорочка з гронами фіолетового винограду на передній панелі. Дівчата Perezирнулися і намагалися стриматися від хихікання з приводу того, що вони щойно говорили про те, щоб знайти іншого хлопця. А тут були двоє хлопців.

— Куди ти йдеш? — сором'язливо запитав Нестор. Він їв яблуко.

«О, ми просто гуляли по місту», - сказала Наташа.

— Ми прямували до парку, — відверто сказала Устина. Її сукня була зшита з візерунка, який мав велику кількість червоних троянд навколо сукні.

— Ну, заскакуй, — нетерпляче сказав Прокопій. — Ми вас підвеземо. У цей момент з автомобільного радіо пролунала пісня.

— Це Елвіс співає? — схвильовано запитала Наташа.

— Ага, він співає Way Down (Вниз), — сказав Прокопій.

— Ходімо, Устина, я хочу послухати пісню, — сказала Наташа, ступаючи до машини. Нестор відкрив двері машини, і дівчата залізли на заднє сидіння. Наташа відразу ж почала крутити тілом і клацати пальцями в такт музиці.

— Ти чув, що він помер п'ять днів тому? — спитав Прокопій, слухаючи мужній голос, який співав «далеко там, де вогні палають».

«Я плакала, коли він помирав», - зізналася Наташа.

— Мама каже, що він, мабуть, не помер, — сказала Устина. «Вона каже, що він, напевно, влаштував усе, щоб кудись сховатися».

— Куди б він пішов? — запитав Нестор.

— Мама думає, що він пішов у монастир, — сказала Устина.

— Чоловіче, це справді надумана історія, якщо я колись її чув, — недовіжливо сказав Прокопій. «Я бачив його по телевізору, і його голова і тіло були настільки роздутими, що він виглядав так, ніби помре від переїдання».

По радіо прозвучала інша пісня, і тема їхньої розмови змінилася на інших зірок рок-н-ролу та їхню музику.

А в іншій частині міста тим часом готувалися до весілля Миколи Боголюбова і Харитини Рібров. Вже відбулася звичайна зустріч батьків, і дівишник (передвесільні гуляння та приготування) був у розпалі.

«Миколо, розкажи нам про своє перше побачення з Харитиною», - пожартувала Ірина Великова на одному з вечірніх гулянь.

«Розкажи нам про перший поцілунок!» — гукнула Фотіна Голубіна з кінця столу, де сиділи дівчата. Вона вишивала іголки для нових Харитиних завіс навколо ікон.

«Це сталося так раптово, — сказав Микола. Його щоки почервоніли, а хвилясте волосся впало в очі. Він відкинув волосся. «Це сталося відразу після великоднього тижня».

«Ми були знайомі з тих пір, як його батько приїхав в Америку, і мій батько дав сім'ї Миколи житло», - сказала Харітіна.

— А як щодо першого поцілунку? — знову крикнула Фотіна.

— Це секрет, — сказала Харитина. Її щоки стали рожево-червоними.

Дівчата закінчили виготовляти кросоту (весільний чепчик) для Харитини і поклали їй на голову, щоб перевірити, чи підходить вона. Тридцять рожевих з білими краями ніжних лляних квіточок виглядали просто шикарно на шатенці Харитини.

«Це заслуговує на поцілунок женіхів», — наполегливо говорила Фотіна.

Микола обняв лівою рукою Харитину за ліве плече і поцілував її. У кімнаті лунали радісні вигуки, коли гості підносили до вуст келихи з брагою (домашнє ягідне вино) і випивали тост за щасливу пару.

Після весілля Микола і Харитина місяць жили разом у батьків Миколи. Потім вони знайшли затишний будинок із двома спальнями у Вудберні, який могли дозволити собі купити. Микола не був фермером. Йому подобалося працювати на меблевій фабриці, але він планував, можливо, стати водієм вантажівки за кращу платню, коли закінчить кілька обов'язкових курсів. Часи змінювалися, і молоді старообрядці були змушені йти в ногу з часом, щоб вижити.

Змінювалися навіть погляди на розваги, бо все більше старообрядців відвідували кінотеатри, а молоді підлітки навіть заходили в ресторани і їли американську їжу на американських тарілках. Сезонні свята, такі як

Октоберфест на горі Анхель, відвідували як молоді, так і старі. Саме під час щорічного осіннього свята врожаю на горі Ангел Іван Боголюбов та Андрій Рібров виявили, що в Америці жива й здорова давня російська аморальна зараза під назвою Скоморохи (вуличні артисти). Це було показано у формі цирку, а чоловік із обличчям клоуна в трико виконував багато магічних прийомів. Він навіть виконав небезпечний трюк, видувавши вогонь зі свого рота.

— Були в Туреччині такі колдуни (чарівники), — сказав Іван. «Павло Голубін сказав мені, що вони робили такі трюки, використовуючи сатанинську силу».

«Він точно знає, як розсмішити публіку», — прокоментував Андрій. «Дивіться, він виводить ведмедя. Ось такого ми бачили в Китаї».

«В Туреччині теж використовували ведмедів», — сказав Іван, який одночасно продовжував спостерігати і критикувати.

Пізніше двоє чоловіків поїхали зі своїми родинами до знаменитого абатства на вершині пагорба, звідки відкривається вид на всю долину Вілламет. Позаду обох сімей йшли молодята Микола та Харитина. Вони не хотіли, щоб їх бачили, тримаючись за руки та час від часу цілуючи їх. Одного разу їм навіть вдалося втекти й купити собі кукурудзу в одному з численних кіосків у центрі міста.

Доки змінилися пори року, а зима знову навіяла свої холодні вітри та крижаний дощ у тиху долину, у житті старообрядців настала ще одна зміна. Кілька сімей дозволяли своїм дітям брати участь у американській різдвяній програмі в місцевій школі. Подивитися на роль батька Анастасія приїхала з чоловіком Володимиром. Маша прийшла без Івана, щоб подивитись, як Люба грає маму. Микола прийшов з Харитиною; вони сиділи ззаду з Машею та двома іншими її дітьми Пашею та Устиною.

Шкільна вистава мала назву «Один світ». Це була історія упередженого школяра, який не любить іноземців. Вчитель у школі пояснює хлопчикові, як російські, німецькі та іспанські сім'ї святкують спільне свято під назвою Різдво. Спостерігаючи, як різні родини святкують Різдво, він починає розуміти, що всі вони мають одну спільну рису: народження Христа-Дитини.

Сцена з російською родиною почалася з того, що вчитель зробив оголошення перед учнями.

Вчитель: «Сьогодні ввечері наші друзі покажуть нам, як святкують Різдво на батьківщині. Спочатку нам покаже Петя».

(Відкривається штора. Сцена у вітальні. Діти прибирають стіни і допомагають мамі вішати нові штори. У центрі уваги Петя, який розмальовує стіну.)

Петя: «Мамо, а чому ми повинні прибирати, прибирати, прибирати? Я хочу піти покататися».

Мама: "Петя, ти не знаєш, який сьогодні день? Ти не знаєш, який сьогодні вечір? Ти не знаєш, що завтра?"

Таня: «Це наш празник, свято в честь Різдва Божого».

Петя: «Я ще хочу кататися на ковзанах. Лід такий гладкий. Навіщо мені малювати?»

Мати: «Все має бути чисто для праздника. Кожна стіна має бути пофарбована. Кожен куток має бути очищений. Кожна підлога має бути начищена. Кожен стіл має бути витертий пилом. Кожне вікно має бути блискучим і чистим. Кожна завіса має бути нова, перш ніж ікони можуть бути розміщеним».

Петя: «Мамо, а чому ми повинні в цю пору року виставляти особливі ікони?»

Мати: «Питання, запитання. Занадто багато запитань. Задайте своїй сестрі. Я повинна закінчити свою роботу. Ми всі повинні закінчити до того часу, коли твій батько повернеться додому з роботи в лісі».

Петя: Марія, навіщо нам нові штори завішувати?

Марія: "Ви добре знаєте, що вони для ікон. Ікони - це символи Богородиці, Христа і святих".

Петя: "О так, тепер я згадав. Я був таким маленьким минулого року. Мені було всього 5".

Таня: «Ти тепер не набагато більше».

Петя: «Я теж. Мені цілих 6, і я ходжу до школи».

Мати: «Припини дражнити і закінчуй шити. Це твоя остання штука?»

Марія: «Ми майже закінчили. У мене болять пальці і спина від шиття нового одягу».

Таня: Дивись нову сорочку тата, хіба не мила? (Піднімає вишиту рубаху з фуксією.)

Марія: «І його новий пояс». (Піднімає тканий російський пояс.)

Петя: «А де моя нова сорочка і пояс? А я теж не маю?»

Мама: "Петя, ти повинен почекати, ти знаєш. А тепер біжи з Марією і принеси ікони".

Таня: «Мамо, мене хтось у школі запитав, чому ми не святкуємо Різдво 25 грудня, як вони. Вони хотіли знати, чому у нас воно на 13 днів пізніше, 7 січня».

Мати: Що ти їм сказав?

Таня: «Я сказала, що не пам'ятаю, але запитаю».

Мама: «Ось іде твій тато. Чому б тобі не запитати його». (Прожектор перемикається з матері на тата.)

Батько: (Вітання російською) «Здоров живёте».

Таня і мама: (Звітують у відповідь) «Мілості просим».

Таня: «Скажіть, чому у нас Різдво 7 січня, а не 25 грудня?»

Батько: «Звичайно, буду. Наші батьки навчили нас дотримуватися юліанського календаря для наших свят. Оскільки юліанський календар старший за григоріанський, він також найточніший. Коли решта західного світу вирішила змінити до нового григоріанського календаря ми, росіяни, вирішили, що юліанський календар є священним, і тому ми зберігаємо його донині».

Таня: «Так, тепер згадала».

Батько: «Хата виглядає чистою, готовою. Де особливі ікони до майбутнього свята?»

Мама: "Петя і Марія пішли за ними. Тоді все буде готово".

Батько: «Сьогодні ввечері нам потрібно лягати спати дуже рано, бо ми повинні встигнути на нашу опівночну зустріч у молельні, нашій церкві». (Входять діти)

Петя і Марія: (Привіт російською) «Здоровь живёте».

Батько: (вітається у відповідь) «Мілості просим».

Мати: «Поставте, будь ласка, ці ікони на полицю на тій східній стіні».

Петя: «Чому не тут? Є місце». (Він показує на тумбочку біля північної стіни.)

Батько: «Зробіть, як каже мама, і поставте їх на східній стіні. Наші батьки вчили нас класти їх там, тому що сонце сходить на сході, що є символом божественного світла, яке приніс у світ немовля Христос». (Петя ставить на полицю ікону Різдва Христового, а Марія — ікону Мадонни з Младенцем на руках).

Мати: «Ми повинні всі збиратися спати. Скоро настане північ. Будинок готовий, а тепер треба збиратися».

Петя: «Марія, що тобі більше подобається на Різдво?»

Марія: «Мені подобаються свічки, які ми тримаємо в церкві. Їхнє полум'я м'яке й гарне. Вам не здається, що вони просто гарні, коли освітлюють усю церкву?»

Петя: "Так, але я втомлююся так довго стояти. Сім годин - це довго стояти в церкві".

Марія: «Я зосереджуюсь на прекрасному вогні свічок. Я намагаюся пам'ятати, що їхнє світло означає світло, яке приходить у світ у найтемнішу годину ночі та в найтемніший час світу. Що вам подобається у Різдві? Петя?"

Петя: «Мені подобається, коли я можу розговоритися і знову поїсти м'яса. Коли настає ранок і починається застілля, я дуже щасливий».

Таня: «Мені теж подобаються ці речі. Після шести тижнів голодування їжа, яку ми не могли з'їсти, знову стає смачною. Особливо, коли всі наші хороші друзі присутні. Мені подобається бачити весь новий одяг».

Батько: «Лягай спати і помолися. Святий Миколай знає, чого найбільше потребують маленькі дівчатка та хлопчики».

Мама: «А давайте перед сном заспіваємо «В лісу родилась йолочка». (Діти разом виконують пісню російською мовою. Після пісні на сцені опускається завіса і представляється наступна сім'я).

Після вистави Маша сказала Любі, що святих ікон у виставі не варто було.

— Це були тільки картини на картоні, — захищалася Люба.

— Все-таки не варто влаштовувати таку нісенітницю, — сказала Маша. «Наші ікони є святинею, і їх не можна показувати американцям, особливо публічно». Люба мовчала.

Річний цикл крутився, як колесо, і до весни Микола і Харитина офіційно оголосили Маші, що вона стане бабусею десь наприкінці серпня. Маша була в захваті від великої думки.

Але за тиждень до пологів Харитини говорили про великий собор трьох великих старообрядницьких груп. Серед молоді три групи були відомі під трьома прізвиськами: турецьку групу прозвали «індиками», бо вони прийшли з Туреччини; група Sinkiang отримала прізвисько «риба», оскільки вони походили з річкового району в Китаї; а харбінську групу прозвали «мавпами», тому що вони жили в джунглях Бразилії. Велика зустріч була скликана для врегулювання розбіжностей. Зустріч відбудеться після свята Преображення Христового 19 серпня (новий стиль).

Свято відзначали урочисто. Літургія сповіщала про чудо божественного світла, яке Христос явив трьом своїм учням на горі Фавор:

"Преобразился еси на горе Христе Боже, показавый ученикам твоим славу твою, якоже можаху: да возсияет и нам грешным свет твой присносущный, молитвами Богородицы, светодавче, слава тебе."

(Преобразившись на горі, Христе Боже наш, Ти явив славу Свою учням Твоїм, як могли прийняти її. Засвіти і нам, грішним, вічне світло Твоє, заступництвом Богородиці, подай світло, слава тобі.)

Після свята з усіх кінців долини почали збиратися люди на великий собор. Там були старійшини семи церков, які утворилися відтоді, як старообрядці почали прибувати до Орегону на початку 1960-х років. Метою собору було зробити ліберальних турецьких старообрядців більш послідовними та сумісними з іншими, більш консервативними, старообрядцями.

Результати ради були обнадійливими для всіх зацікавлених сторін. Старійшини погодилися з такими пунктами: (1) не дозволяти дітям їсти американські гарячі обіди в школі та пити американське молоко; (2) не купувати м'ясо в американських магазинах; (3) не купувати цукор в американських магазинах. Турбота про церковні закони про харчування вважалася справою вирішальною, і душа кожного старообрядця була під загрозою, якщо якийсь із законів не дотримувався.

Chapter 20 -- "Transfiguration of Hristos (Christ)"

"Did you notice how much Nikolai changed ever since he started dating Haritina seriously?" asked Natasha Svyatogorov as she walked with her sister on Young Street in Woodburn. They were on their regular Sunday walk through town in their colorful Sunday clothes. The white aprons hung gracefully around their waist.

The Svyatogorov family had moved back to Woodburn from Alaska the previous year during the cold winter months, when Evgenia Svyatogorov could no longer bear the constant cold in the Kenai Peninsula.

"He won't even talk to us," replied Ustina. She frowned to show her disapproval.

"Mother was hoping that one of us would get to marry Nikolai," said Natasha. She glanced at a passing car to see if someone familiar would come along and give them a ride to the park.

"You'll have to start looking for another Russian boy," said Ustina. "Afanasy Golubin is still available, you know."

"He's too old for me," said Natasha. "He's eight years older than I am."

Just then a flashy electric blue Mustang car pulled up. Prokopy Ribrov honked the horn and his brother Nestor opened the window.

"Do you want a ride?" asked Prokopy with a gleaming smile. He was wearing a silky light purple shirt with clusters of purple grapes on the front panel. The girls looked at each other and tried to refrain from giggling about the fact that they had just been talking about finding another boy. And here were two boys.

"Where are you walking to?" asked Nestor in a shy way. He was eating an apple.

"Oh, we were just walking around town," said Natasha.

"We were headed for the park," said Ustina in a candid voice. Her dress was made out of a pattern which had red roses in prolific abundance all around the dress.

"Well, hop in," said Prokopy impatiently. "We'll give you a ride." At that moment a song blared out loud on the car radio.

"Is that Elvis singing?" asked Natasha excitedly.

"Yeh, he's singing 'Way Down'," said Prokopy.

"Let's go, Ustina. I want to hear the song," said Natasha, stepping toward the car. Nestor opened the car door and the girls climbed into the back seat. Natasha started immediately to twist her body and snap her fingers in rhythm to the music.

"Did you hear that he died five days ago?" asked Prokopy as he listened to the virile voice singing "way down where the fires blaze."

"I cried when he died," confessed Natasha.

"My mother says that he probably didn't die," said Ustina. "She says he probably staged the whole thing so that he could go into hiding somewhere."

"Where would he go?" asked Nestor.

"My mother thinks he went to a monastery," said Ustina.

"Man, that sure is a far-fetched story if I ever heard one," said Prokopy in disbelief. "I saw him on TV, and his head and body were so bloated that he looked like he was going to die from overeating."

Another song came on the radio, and the subject of their conversation changed to other rock 'n' roll stars and their music.

Meanwhile, in another part of town, preparations were being made for a wedding for Nikolai Bogolubov and Haritina Ribrov. The customary meeting between parents had already occurred, and the divishnik (pre-wedding festivities and preparations) was in full swing.

"Nikolai, tell us about your first date with Haritina," said Irina Velikov in jest at one of the late night festivities.

"Tell us about the first kiss!" yelled out Fotina Golubin from the end of the table where the girls were seated. She was doing igolochky (punch-needle) embroidery for Haritina's new curtains around the ikons.

"It happened so suddenly," said Nikolai. His cheeks blushed, and his wavy hair fell into his eyes. He brushed his hair away. "It happened right after Easter week."

"We knew each other ever since his father came to America and my father gave Nikolai's family a place to stay," said Haritina.

"How about the first kiss?" yelled Fotina again.

"That's a secret," said Haritina. Her cheeks turned rosy-red.

The girls had finished making the krossota (wedding-cap) for Haritina, and they placed it on her head to see if it fit right. The thirty pink with white-edged soft linen flowers looked simply gorgeous on Haritina's brown-haired head.

"That deserves a kiss from the zhenikh (bridegroom)," said Fotina persistently.

Nikolai put his left arm around Haritina's left shoulder and gave her a kiss. Cheers and hoots filled the room as the guests raised their glasses of braga (home-made berry-wine) to their lips and drank a toast to the happy couple.

After the wedding, Nikolai and Haritina lived together with Nikolai's parents for a month. Then they found a cozy two bedroom house in Woodburn which they could afford to buy. Nikolai was not the farmer type. He enjoyed working in the furniture factory, but he had plans of possibly becoming a truck driver for better pay when he had finished some required classes. The times were changing, and the young Old Believers were forced to change with the times in order to survive.

Even views about entertainment were changing, for more and more Old Believers were seen going to the movie theaters, and young teen-agers were even seen entering restaurants and eating American food on American plates. Seasonal festivities, like the Oktoberfest in Mt. Angel, were attended by young and old alike. It was during the yearly fall harvest festival in Mt. Angel that Ivan Bogolubov and Andrey Ribrov discovered that Russia's old immoral infestation called the Skomorokhi (street entertainers) were alive

and well in America. It was displayed in the form of a circus, and a clown-faced man in tights performed many feats of magic. He even performed the dangerous trick of blowing fire out of his mouth.

"They had these kind of kolduny (magicians) in Turkey," said Ivan. "Pavel Golubin told me they performed these kind of tricks by using Satanic power."

"He sure knows how to make the audience laugh," commented Andrey. "Look, he's bringing out a bear. That's the kind we saw in China."

"They used bears in Turkey, too," said Ivan, who continued watching and criticizing at the same moment.

The two men later drove with their families up to the famous Abbey on top of a hill overlooking the entire Willamette Valley. Nikolai and Haritina, the newlyweds, tagged along behind the two families. They didn't want to be seen holding hands and sneaking occasional kisses. At one point they even managed to sneak away and buy corn on the cob for themselves from one of the many booths in the center of town.

By the time the seasons changed, and winter blew its cold winds and freezing rain into the peaceful valley again, another change had come into the life of the Old Believers. Several families were allowing their children to participate in an American Christmas program at the local school. Anastasia came with her husband Vladimir to see her son Stefan play the part of the father. Masha came without Ivan to see Luba play the part of the mother. Nikolai came with Haritina; they sat in the back with Masha and her other two children, Pasha and Ustina.

The school play was titled "One World." It was a story of a prejudiced school boy who doesn't like foreigners. The teacher in the school explains to the boy how Russian, German, and Spanish families celebrate the common holyday called Christmas. He begins to understand after watching different families celebrate their Christmas that they all have one thing in common: the birth of the Christ-child.

The scene with the Russian family began with a teacher making an announcement to a class of students.

Teacher: "Tonight our friends are going to show us how they celebrate Christmas in their homeland. First Petya will show us."

(Curtain opens. Living Room scene. Children cleaning the walls and helping mother hang new curtains. The spotlight is on Petya, who is painting the wall.)

Petya: "Mother, why must we clean, clean, clean? I want to go and skate."

Mother: "Petya, don't you know what day this is? Don't you know what this evening is? Don't you know what tomorrow is?"

Tanya: "It's our prazdnik, a holyday in celebration of the birth of God."

Petya: "I still want to skate. The ice is so smooth. Why do I need to paint?"

Mother: "All must be clean for the prazdnik. Every wall must be painted. Every corner must be cleaned. Every floor must be polished. Every table must be dusted. Every window shiny and clean. Every curtain must be new before the ikons can be placed."

Petya: "Mother, why must we put special ikons up at this time of the year?"

Mother: "Questions, questions. Too many questions. Ask your sister. I must finish my work. We must all be finished by the time your father comes home from his work in the woods."

Petya: "Maria, why must we put up new curtains?"

Maria: "You know very well they are for the ikons. The ikons are symbols for the Bogoroditsa (Mother of God), Hristos, and the Saints."

Petya: "Oh yes, now I remember. I was so little last year. I was only 5."

Tanya: "You are not much bigger now."

Petya: "I am too. I'm a whole 6, and I go to school."

Mother: "Stop teasing and finish that sewing. Is that your last piece?"

Maria: "We are almost finished. My fingers and back ache from sewing all the new clothes."

Tanya: "See father's new shirt. Isn't it lovely?" (She raises an embroidered rubaha with fuchsia.)

Maria: "And his new belt." (She raises a woven Russian belt.)

Petya: "Where's my new shirt and belt? Don't I get one, too?"

Mother: "Petya, you must wait, you know. Now, run along with Maria and bring the ikons."

Tanya: "Mother, someone at school asked me why we don't celebrate Christmas on December 25 like they do. They wanted to know why we have it 13 days later on January 7."

Mother: "What did you tell them?"

Tanya: "I said I couldn't remember, but I would ask."

Mother: "Here comes your father. Why don't you ask him." (The spotlight switches from the mother to the father.)

Father: (Greeting in Russian) **Здоров живёте** "Zdorov zhivyotye" (May you live in good health).

Tanya and Mother: (Return greeting) **Милости просим** "Milosti prosim" (We ask for mercy).

Tanya: "Could you tell me why our Christmas is on January 7 instead of December 25?"

Father: "Of course I will. Our fathers have taught us to follow the Julian calendar for our holy days. Since the Julian calendar is older than the Gregorian calendar, it's also the most accurate. When the rest of the western world decided to change to the new Gregorian calendar, we Russians decided the Julian calendar was holy, and so we preserve it to this day."

Tanya: "Yes, now I remember."

Father: "The house looks clean and ready. Where are the special ikons for the coming holyday?"

Mother: "Petya and Maria went to get them. Then all will be ready."

Father: "We need to go to bed very early tonight, for we must be on time for our midnight meeting at the molelnya, our church." (Children enter)

Petya and Maria: (Hello in Russian) **Здоров живёте** "Zdorov zhivyotye."

Father: (Return greeting) **Милости просим** "Milosti prosim."

Mother: "Please put those ikons on the shelf on that eastern wall."

Petya: "Why not here. There's room." (He points to a night stand beside the north wall.)

Father: "Do as mother says and place them on the eastern wall. Our fathers taught us to place them there because the sun rises in the east, which is a symbol of the divine light that the Christ-child brought into the world." (Petya places the Nativity ikon on the shelf, and the Maria places the ikon of the Madonna with the Christ-child in her arms beside it.)

Mother: "We must all get ready for bed. Midnight will come very soon. The house is ready, and now we must get ready."

Petya: "Maria, what do you like best about Christmas?"

Maria: "I love the candles we get to hold in church. Their flames are soft and lovely. Don't you think they're simply beautiful when they light up the whole church?"

Petya: "Yes, but I do get tired of standing so long. Seven hours is a long time to stand in church."

Maria: "I keep my mind on the beautiful candle light. I try to remember that their light stands for the light brought into the world during the darkest hour of the night and the darkest age of the world. What do you like about Christmas, Petya?"

Petya: "I like when I can break my fast and eat meat again. When morning comes, and the feast begins, I'm very happy."

Tanya: "I like those things, too. After our six weeks of fast, the food we weren't able to eat tastes good again. Especially when all our good friends are there. I like to see all the new clothes."

Father: "Off to bed now, and say your prayers. St. Nikola knows what little girls and boys need most."

Mother: "Let's sing 'В лесу родилась ёлочка' 'V lesoo rodilas yolochka' (A Pine Tree Grew in the Forest) before we go to sleep." (The children sing the song in Russian together. After the song the curtain falls on the scene and the next family is introduced.)

After the play, Masha mentioned to Luba that they shouldn't have had holy ikons in the play.

"They were only paintings on cardboard," said Luba defensively.

"They still shouldn't stage such nonsense," said Masha. "Our ikons are sacred, and they are not to be shown to Americans, especially in public like that." Luba remained silent.

The yearly cycle kept turning like a wheel, and by spring time Nikolai and Haritina formally announced to Masha that she was going to be a grandmother sometime toward the end of August. Masha was overjoyed at the grand thought.

A week before Haritina was due to give birth, though, there was talk of a great sobor (assembly) of the three major Old Believer groups. Among the young people the three groups were known by three nicknames: the Turkish group was nicknamed "turkeys" because they came from Turkey; the Sinkiang group was nicknamed "fish" because they came from a river area in China; and the Harbin group was nicknamed "monkeys" because they lived in the jungles of Brazil. The great meeting was called to settle differences. The meeting to take place after the holyday celebrating the Transfiguration of Christ on August 19 (new style).

The holyday was celebrated in solemn fashion. The liturgy proclaimed the miracle of divine light that Christ showed to three of his disciples on Mount Tabor:

"Преобразился еси на горе Христе Боже, показавый ученикам твоим славу твою, якоже можаху: да возсияет и нам грешным свет твой присносущный, молитвами Богородицы, светодавче, слава тебе."

(When thou wert transfigured on the mountain, O Christ our God, thou didst show thy glory to thy disciples as they were able to receive it. Illuminate also for us sinners thine everlasting light, by the intercessions of the Mother of God, give of light, glory to thee.)

After the holyday, people from all parts of the valley began gathering for the great sobor (council). The elders from the seven churches, which had formed ever since the Old Believers had started arriving in Oregon in the early 1960's, were there. The purpose of the council meeting was to make the liberal Turkish Old Believers more consistent and compatible with the other, more conservative, Old Believers.

The outcome of the council was encouraging to all parties concerned. The elders agreed to the following points: (1) not to allow the children to eat American hot lunches in school nor to drink American milk; (2) not to buy meat in American stores; (3) not to buy sugar in American stores. The concern with church dietary laws was considered to be a crucial matter, and the soul of each Old Believer was at stake if any of the laws were disobeyed.

22. Colorful Old Believer clothing

Russian Old Believer Museum at Mt. Angel, Oregon

Російський старообрядницький музей в Моунт Ангел, Орегон

<http://wigowsky.com/fob/museum/ob.htm>

Young Old Believers -- Молоді старообрядці

First graders -- Першокласники

Church of the Holy Ascension in Bethlehem Village, Gervais –
Церква Святого Вознесіння у селі Віфлеєм, Джервес
<https://churchoftheholylascension.org/>